

méltóztattak, a jegyzőkönyv hitelesítésére Ghyczy Emil és Lázár György tagtárs urakat kérve fel, a közgyűlést bezárom. (Hozsantartó zajos éljenzés).

K. m. f.

Tisza Lajos.

előök

Hitelesítésül:

Ghyczy Emil Dr. Lázár György Horváth Sándor
választmányi tag. titkar.

Lapszemle.

(P. K.) **Erdőégések.** Deckert erdőtanácsos a „Zeitschrift für Forst- und Jagdwesen“ 1892. évi 10-ik füzetében a niebecki erdőgondnokságban 1892. évi április hó 10-én dühöngött nagy erdőéget írja le. Ezen érdekes czikk rövid kivonatban a következőket tartalmazza:

A tűz d. e. 11 órakor keletkezett, és pedig úgy, hogy a hamburg-hannoveri vasutvonalon végig robogó gyorsvonat lokomotívja által kiszórt szikrák a vasutvonal mentén elterülő, erdei fenyő fákkal gyéren benőtt legelőterületet — a niebecki erdőségtől mintegy 2,5 km-nyire — öt ponton felgyújtották.

Vasárnap lévén, a közeli helységek lakói nem voltak hon és így az égő legelőterület oltásához csak kevesen jelentek meg. Ehhez hozzájárult még a kedvezőtlen időjárás. Ugyanis már napok óta erős, tartós keleti szél uralkodott; délutánonkint a hőmérséklet 16° C, s az ég állandóan tiszta, felhőtlen volt. A szél tehát annyira kiszáritott mindent, hogy az oltásra megjelentek a gyorsan futó tüzet csak négy ponton birták eloltani; a tűz az ötödik ponton gyorsan terjedt, annyira, hogy d. u. 1 órakor elérte a niebecki erdőség szélét, abba átesapott s a felgyújtott erdőben d. u. 2 órakor már oly erővel dühöngött, hogy teljes elfojtása ellen a tűz gerjesztésével — a hőmérsékletnek rohamos esése következtében előállott harmat- és dérképződés hatása alatt — csakis este 8 órakor sikerült.

Az erdőégés tulajdonképen hat óra hosszat tartott; ezen idő alatt elpusztult összesen 447 ha-nyi erdő és pedig:

194 ha 10—15 éves erdei fenyő állab;

144 „ 20—22 „ „ „

42 „ 24—30 „ „ „

46 „ 10 éves erdei fenyővel kevert tölgy állab;

11 *ha* 20 éves tölgy sarjerdő;

10 „ 30—40 éves tölgy sarjerdő;

A leégett erdő legnagyobb részét tehát — 380 *ha*-nyi többé-kevésbé összefüggő területen — átlag 17 éves koru erdei fenyő állab képezte.

Deckert ebből kifolyólag azt mondja, hogy a csapás, minden kigondolható s neki kedvező körülmény összejárásása mellett sem ölthetett volna ilyen arányokat, ha az összefüggő állabok nem lettek volna egykoruak.

Ajánlja tehát, hogy az erdőégésekre való tekintettel is, lehetőleg kerüljük az egykoru állabok felhalmozását; keverjük fenyveseinket lombfákkal; fiatalosainkat, pedig nyessük és tisztítsuk rendszeresen, még a tömeg gyarapodás némi csökkenésében mutatkozható áldozat árán is!

A „Zeitschrift für Forst- und Jagdwesen“ 1892. évi 12-ik füzetében Bachmann kir. főerdész ír le, az előbbenihez hasonló erdőéget, mely az 1892. év július hó 27-én a waice-i erdőgondnokság kerületében, továbbá a hg. Hohenzollern-féle schweinert-i erdőségben és a Bandis-féle nemesi jószágban dühöngött.

Az 1892. évi nyár rendkívüli szárazságával és állandó szeleivel a tüzeszélyeknek egyáltalán igen kedvezett; ehhez még az is hozzájárult, hogy július 27-ét megelőző két hét alatt egyszer sem volt eső. Ily kedvezőtlen körülmények mellett ütött ki az említett napon gondatlanság következtében a hg. Hohenzollern-féle erdőségben a tűz, mely az uralkodó erős szélről hajtva hihetetlen gyorsasággal terjedt tovább, úgy, hogy — daczára a rendelkezésre állott munka- és szakerőnek és a kifejített lankadatlan oltási munkának, — reggeli 9 órától (a tűz keletkezésétől) esteli 7 $\frac{1}{2}$ óráig (a tűz továbbterjedésének biztos megakadályozásáig) a szóban levő erdőkből összesen 780 *ha* terület teljesen a tűz martalékává lett.

A leégett erdőséget fele részben fiatal, fele részben pedig idősebb, tiszta erdei fenyő állabok alkották.

Az égés helyének legnagyobb szélessége egy mértföld volt.

A szélről hajtott tűz oly erővel és gyorsasággal haladt, hogy elfojtására csakis az ellentűz gerjesztéséhez lehetett folyamodni; sokszor és több helyen kellett az oltásnak ezen módját is alkalmazni, míg a tűz elfojtása végtére sikerült.

Az ellentűz gerjesztésénél következőkép jártak el. A futótűz irányába eső és leginkább féltett helyeken (fiatalosok közelében) a tűzfőtől mintegy 300—500 *m*-re megfelelő szélességű nyiladékokat vágtak és tisztítottak ki; azután ezen nyiladékoknak a futó tűz felől levő szélét felgyújtották. A tűz gerjesztése gyorsan haladt előre, a mennyiben 10 munkás a már égő talajtakaróból egy-egy

lapátnyit a nyiladék mentén mindig tovább és tovább vitt; ezalatt a többi munkás a nyiladékok különböző helyein arra ügyelt, hogy a gerjesztett tűz a nyiladékokon át ne csapjon s hogy a szerte-szálló szikráktól a nyiladékok mögött felgyújtott helyek azonnal eloltassanak.

Bachmann azon tapasztalatot tette, hogy az ellentűz eleinte csak a talajon futott tovább és csak később, a hőség nagyobb fokánál csapott fel a magasba; továbbá, hogy az ellentűz, daczára a meglehetősen erős szélnek, sehol sem csapott át a nyiladékokon s hogy az, mihelyt a tűzfőhöz közeledett, gyorsan haladt előre; végül pedig, hogy a két tűz találkozáskor, magasra csapó lángok mellett, magától kialudt.

(A—ó.) **A „Ski“** Ez az eredeti neve annak a már nálunk is terjedni kezdő norvég-származású eszköznek, amit a németek „n o r v e g i s c h e S c h n e e s c h u h e“ névvel neveznek. Jó, magyaros hangzású elnevezése még tudomásom szerint nincs; mert a mi kereskedőink hamarjában elkeresztelték „h ó c z i p ő r e“ hanem ez nem egyéb szolgálai és e mellett az eszköz mivoltát alig sejtető szavú fordításnál német szomszédaink után. Jobb már az a név, amit a budai tornászok adtak neki; ők „l á b s z á n“-nak nevezik. Szerény nézetem szerint a fogalomhoz még közelebb eső szó lenne rá a „t a l p s z á n“

Erről a — több helyen olvasott dicséreték után ítélve — hasznos és meghonisitásra méltó eszközről annál is inkább helyén van e lapokban megemlékezni, minthogy használatba vételére s terjesztésére különösen felső vidéken nekünk is elég terünk van, s minthogy benne nemcsak a kezelő vagy ellenőrző erdőtisztí és altisztí személyzetnek, hanem gyakran télvíz idején is foglalkoztatható erdei munkásaink használatára olyan eszközt adhatunk, melylyel a hír szerint könnyedén legyőzhetik ama nagy akadályt, mely gazdag havazások után sokszor teljesen útját állja a hatalmas hőtömegével a közlekedésnek.

A »Centrálblatt f. d. gesammte Forstwesen“ m. évi utolsó füzete körülbelül a következőket írja róla.

Kevéssel ez előtt a sport egy új neme származott át hoz-zánk kontinensünk északi országaiból s tulajdonképen Norvégiából, ahol évszázadok óta gyakorolja már a nép apraja-örege. Ez az u. n. Ski-sport (talpszán-sport), melynek manap már Németországban s Ausztriában is számos barátja van, s úgy látszik, mindinkább több lesz.

A talpszán (Schneeschuhe, Ski, Skier) vékony, a cipőtalpnál valamivel szélesebb s 2·2 — 3·1 m hosszú falemez; elején csucsba fut s onnan kezdve, hol a szélek összehajlanak, gyengén felfelé görbül. (A görbület a csucs felől a legerősebb). A ski hosszának

az a legmegfelelőbb mértéke, melynél az, a ki használni akarja, a merőlegesen felállított skinek csucsát kinyújtott kezével épen eléri. Hátsó vége felé a ski szintén megkeskenyedik s egy kevésbé fölfelé görbül. Alsó lapján horonyszerű azért, hogy alóla a hó oldal ki ne csuszhasson; felül és pedig épen a közepén, hol a láb helye van gummilappal — vagy néha még egy bőrlappal is — van ellátva, hogy rajta a láb biztos helyet foglalhasson. A skit a lábhoz kettős szíjkötéssel lehet hozzáerősíteni, egyrészt a cipő orránál, másrészt a sark felől. Némelyiken lábfeje alkalmazható kötélék is van. A ski akkor van a lábra jól felkötve, ha az illető a lábára kötött skire le tud térdelni. (A kötés tehát olyan, hogy a láb eleje, az ujjaknál állandóan szorosan a ski felső lapjához simul, míg a sark róla felemelhető.) Támaszul, s lejtős helyeken fékezőül megvasalt végű bot szolgál. Sik területen a gyors haladást két ilyen bot használatával előnyösen lehet fokozni.

A talpszánkázás begyakorlásánál legelső sorban a talpszánok párhuzamos s lehetőleg közel egymás mellett való előre csusztatását kell megtanulni. Haladás közben (kivéve hegynek fel) sohasem kell s nem is jó felemelni. Egyik lábunkat gyengén előre taszítottjuk s amint a ski a hó sima felületén előre csuszamlik, másik lábunkat lóditjuk előre, s aztán váltogatva egyiket a másik után. Megindulásnál mindjárt gyors haladásra kár törekedni; ez kifáraszthat a nélkül, hogy eredménye lenne. Az első gyakorlatokat pedig általában véve lassan kell keresztülvinni, a gyorsaságot magával hozza a begyakorolt biztosság. Ha a talpszánkázó sik területen eléggé begyakorolta magát, keressen egy gyengén lejtős domboldalt, igyekezzék arra a skiket párhuzamosan tolva előre felszánkázni s aztán botjára támaszkodva s azt óvatosan fékezőül is használva, ereszkedjék le mérsékelt gyorsasággal a völgy felé. A lábakat feszesen tartani nem szabad s a fékezésben nagy óvatosságra van szükség. Kevés időbe kerülő gyakorlat után egész bátorsággal lehet széleseben lesuhanni a domboldalon. A gyakorlat megszerzése bizonyosan belekerül néhány esésbe, hanem a puha hóban nagyobb veszedelemtől nem kell tartani.

Hegyenek fel, ha a lejtő csak mérsékelt, épen olyan módon lehet haladni, mint a sikon. Meredekebb lejtőkön azonban így már nem lehet feljutni; ilyenkor aztán a talpszános keresztbe fordul és skijeivel lépcsősen lépeget felfelé.

A mily könnyű a talpszánkázás a szabadban, ép oly bajos az erdőben. Itt már nagy gyakorlottságra van szükség. A kibütykösödő gyökerek, tuskók s az útba kerülő bokrok mind megannyi akadály, s főleg gyors haladás közben éles figyelmet kívánnak a talpszános részből, hogy ez őket ideje korán kikerülhesse. Mert a ski ugyan

a legkisebb nyomásnak is enged s így igen jól kormányozható ugyan mindazonáltal a kezdőkre nézve ajánlatos, hogy az erdőt eleinte kerüljék.

A talpszánkázónak öltözetül a gyapju ruha leginkább megfelel; jól simul a testhez s a mozgást nem akadályozza; nem túl-ságos meleg s a meghűléstől legjobban megvéd. Szükség van aztán széles karimájú kalapra vagy széles napellenzős sapkára, s ezenkívül azoknak, kiknek szeme a hó éles fehér fényét soká el nem viseli, sötét szemüvegre is. Legbajosabb a láb felszerelése. Legjobbnak bizonyult a puha talpu fűzős cipő, minthogy ebben mozog a láb legkevésbé feszesen. Czélszerű vízátthatlan anyagból való lábszár-
védőket is hordani. Hosszabb utra terjedő kirándulásoknál a szükséges holmik hordására hátszák a legalkalmasabb, minthogy a szabad mozgást nem akadályozza.

Használat előtt a skiket jól meg kell olajozni; használat után jól megszáritva nem annyira meleg, mint inkább száraz helyre kell tenni. Lábszánkázásra legjobb a meg ro k k a n t hó, melynek felülete vékony jég rétegbe fagyott. Néha a hó nagyon ragadós; ilyenkor a talpszán alját meg kell fagyuzni, vagy be kell kenni nedves sóval. Friss hó a talpszánkázásra legkevésbé alkalmas.

A talpszánok gyakorlati hasznára térve át, be kell vallani hogy ez az eszköz elsősorban hegyi lakóknak való. Hogy azonban ezekre nézve mily nagy jelentősége lehet a skinak, könnyen elképzelheti, aki tudja, hogy mily óriási hőtömeg borítja erősebb teleken hatalmas rétegével a magasabb hegységeket, hetekre, hónapra elszigetelve az ily vidékek lakóit a közlekedési eszközökkel megközelíthetlen környéktől. A hó s a ru volt eddig egyedüli eszközünk, melylyel a gyalogjárás ily nagy hóban lehetséges volt, ennek használata azonban rendkívül fárasztó. A talpszánnal ellenben a gyermek is könnyeden siklik tova a bármily vastag hóréteg tetején, a mint az Norvégiában, hol a gyermekek iskolába is talpszánon járnak, régi idők óta történik. Ha a mi hegylakóink meg tudják majd becsülni s ski értékét s megismerik használhatóságát, ez az eszköz mihamar széles körben elterjed nálunk is.

Nem kevésbé lenne becses a ski az erdésznek, vadásznak ugy az erdővédelem, valamint a vadóvás és vadápolás érdekében. Sőt tényleg már sok erdész- és vadászember tanulta meg jó hasznára a lábszánkózást. Jusson csak eszünkbe a vadtenyésztő, akit a rengeteg hőtömeg akadályoz csak abban, hogy éhez s éhen vesző vadjainak nem tud takarmányt, enni valót adni!

A legjobb beszerzési forrás természetesen ma még a ski hazája, hol ismét legjobb czég: Larsens vaben forretning. Dronning cus gade 34, Hirnetaf Karl Johansgade, Christiania, de jó készítményeket árul Klagenfurtban Keller J. hajlítottbutor-gyáros, vala-

mint Wsetinben a Thonet testvérek cége, mely egy pár skit bottal együtt 8 frt 50 krért ad.

Eddig a Centralblatt közleménye, melyet azonnal megtoldok megemlítve, hogy a ski már nálunk is Huzellánál (Budapest, Váci-utca 1.) s más kereskedőknél is kapható.

A „Gyakorlati-Mezőgazda“ szerint a skivel Poroszországban már a katonaság körében is tettek kísérleteket, melyek fényesen sikerültek.

A f a p i a c z r ó l .

1893. január 20.

(B.) A faanyagok iránt való ez idő szeréni érdekelt-ség főleg a vasuti talpfák körül csoportosul. Az államvasutak nagyobb mérvű szükségletei s a nagyszámban épülő és tervben levő helyi érdekű vasutak, sőt a kisebb iparvasutak is, a kisebb nagyobb méretű talpfákból annyira számot tevő mennyiséget igényelnek, hogy ez áru-választékban még tovább tartó időre is jó keresletre számíthatni. A tölgy talpfát általában szilárd áruk mellett vásárolják, fizetvén a közbeeső talpfákat darabonként 1 frt 35 és 1 frt 40 krral.

Másnemű anyagokban az üzlet a tél természetének és az ujévi leltározás körülményeinek megfelelően lánghának ismerhető s a kereskedők és eladók figyelmét most inkább azon fontosabb új forgalmi intézkedések hívják fel, melyek a vasutak részéről történtek s melyek nevezetesebbike az, hogy a vasuti kocsi-rakományok súlyának a feladás és leadás közötti időben történő súlyszaporodásáért az illető fakeskedőt teszik felelőssé az utánfizetés s illetve büntetés kötelezettségével. Ez a dolog a fakeskedés bénítására s végelemében az eladó földbirtokosra nehezedik, mert tény, hogy a nálunk nagy távolságokra szállítandó anyagoknál kiváló